

Lausuntopyyntö Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vammais- ja vanhusneuvostolle sekä OmaisOivalle esityksestä omaishoidon palkkioihin sekä omaishoidon soveltamisohjeisiin

Taustaa

Tarve muuttaa nykyisiä omaishoidon soveltamisohjeita on noussut työntekijöiltä. He ovat havainneet tarpeen mahdollisuudelle jakaa omaishoidon tuki tarvittaessa kahden hoitajan kesken. Nyt päätöksentekoon vietäviin omaishoidon soveltamisohjeisiin on pyydetty vanhus- ja vammaisneuvoston sekä OmaisOivan lausuntoja jo maaliskuussa 2023, ja nämä lausunnot on huomioitu soveltamisohjeen luonnoksessa.

Omaishoidon soveltamisohjeet ovat olleet Keski-Uudenmaan palvelujen järjestämisen lautakunnassa päätöksenteossa 5.6.2024. Tuolloin soveltamisohjeet palautettiin valmisteluun ja niihin toivottiin tarkennuksia. Näistä keskeisin oli RAI mittariarvojen lisääminen ohjeisiin.

Taloustilanteen kiristyessä on otettu soveltamisohjeiden valmistelun yhteydessä tarkasteluun myös palvelun taloudelliset vaikutukset. Hyvinvointialueelle ja samalla ikääntyneiden ja vammaisten palvelualueelle kohdistuu suuria säästöpaineita. Tällä hetkellä omaishoidon määrärahat eivät riitä palvelusta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Tämän vuoksi kustannuskasvua pyritään hillitsemään sekä soveltamisohjeiden tarkentamisella että palkkioiden määrään vaikuttamalla.

Koska ehdotetut muutokset vaikuttavat omaishoidon palvelusajoihin, haluamme kuulla vammais- ja vanhusneuvostojen sekä OmaisOivan näkemykset ehdotettuihin muutoksiin. Sekä soveltamisohjetta että palkkiotasojen ehdotettua muutosta on valmisteltu vammaisten palvelujen ja ikäihmisten palvelujen yhteistyönä.

Ohessa omaishoidon tuen päätöksentekoon menevät soveltamisohjeet ja palkkiotasojen esitettyä muutosta esittelevä diasetti.

Omaishoidon palkkiot aluehallituksen päätettäväksi 28.1.2025

Ikäntyneiden ja vammaisten palvelualue vie ehdotukset palkkiotasojen 2. ja 3. (samalla hoidollisesti raskas siirtymävaihe) alentamisesta aluehallituksen 28.1.2025 päätettäväksi. Omaishoidon alimman luokan palkkiotaso on STM:n vuosittain asettamalla vähimmäistasolla. Tämän lisäksi on valtakunnallisesti määritelty myös vähimmäistaso hoidollisesti raskaalle siirtymävaiheelle. Keski-Uudellamaalla sekä palkkioluokan 3 että hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen palkkiot ovat lähes kaksinkertaisia verrattuna määriteltyyn raskaan siirtymävaiheen vähimmäispalkkion määrään. Tämän vuoksi ehdotetaan palkkioluokan 2 sekä 3 ja hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen palkkion palkkiotason alentamista liitteenä tulevan diaesityksen mukaisesti, jossa asiaa on avattu tarkemmin.

Omaishoidon soveltamisohje palvelujen järjestämisen lautakuntaan 22.1.2025

Omaishoidon asiakkaiden määrä kasvaa lasten ja nuorten palkkioluokassa 1. Tähän liittyen on omaishoidon soveltamisohjeen luonnokseen tarkennettu myöntämisen perusteita kyseisessä palkkioluokassa lasten ja nuorten kohdalla. Myöntämisen kriteerien tarkentaminen soveltamisohjeissa ei koske aikuisia ja ikääntyneitä.

*****

Pyydämme neuvostoja ja OmaisOivaa vastaamaan alla oleviin kysymyksiin täydentäen tätä dokumenttia. Neuvostojen ja OmaisOivan vastineet toimitetaan edellä mainittuihin päätöksentekoelimiin.

Neuvoston word-muotoinen sähköinen vastaus palautetaan viimeistään ma 6.1.2025 Keusoten hyvinvointialueen osoitteeseen:
kirjaamo.hva@keusote.fi.

1. Neuvoston tai etujärjestön nimi:

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto

2. Vastausten käsittely

a. neuvoston tai etujärjestön kokouspäivämäärä:

Vanhusneuvostolle annettiin vastausaikaa lausunnon antamiseen niukasti 19.12.2024 -9.1.2025 välinen aika, niin vanhusneuvostolla ei ollut mahdollisuutta kokoontua käsittelemään lausuntopyyntöä.

b. mikäli kokousta ei ehditä pitää ennen määräaikaa ja vastaajina on vain osa jäseniä, luettele jäsenien nimet:

Liljan-Kukka Runolinna, puheenjohtaja
Leena Mäkelä, jäsen
Jorma Niinistö, jäsen
Veikko Ollila, jäsen

3. Kommenttimme koskien soveltamisohjeen luonnoksen ehdotusta lasten ja nuorten palkkioluokan 1 kriteerien tarkentamiseen:

Kohdassa 4.1. Lasten ja nuorten hoitoisuusryhmä, alin palkkaluokka, s.10.

Vanhusneuvosto esittää, että Keski-Uudenmaan hyvinvointialue noudattaa THL:n omaishoidon tuen kansallisen tason myöntämisperustesuositusta.

“THL:n omaishoidon tuen kansallisen myöntämisperustesuositusten mukaan myöntämisperusteet eivät saa keskittyä tai painottua ainoastaan fyysisen avun ja tuen tarpeeseen, vaan huomioon pitää ottaa myös psyykkiseen toimintakykyyn liittyvä avun tarve, valvonnan ja tuen tarve. Lisäksi THL katsoo, että myöntämisperusteissa pitäisi ottaa paremmin huomioon eri vammaisryhmät ja monivammaisuus”

Kohdasta 4.1. Lasten ja nuorten hoitoisuusryhmä, alin palkkioluokka s. 11.

Vanhusneuvosto esittää viimeisten kappaleen säilyttämistä. Ohjeessa on ehdotettu poistettavaksi toistona viimeinen kappale.

Kohdassa 4.2. Lasten ja nuorten hoitoisuusryhmä 2

Vanhusneuvosto esittää ohjeessa säilytettäväksi sanat “työtoiminnassa ja päivätoiminnassa” Ohjeessa on ehdotettu poistettavaksi sanat “työtoiminnassa ja päivätoiminnassa”. Oppivelvollisuus on 18 ikävuoteen saakka. Jos omaishoidettava, erityistä tukea tarvitseva nuori, jää ilman opiskelupaikkaa ja osallistuu tämän vuoksi työ- tai päivätoimintaan, niin

omaishoidon palkkioluokka tipahtaa alimpaan ryhmään, vaikka muut kriteerit täytyisivät.

4. Kommentimme omaishoidon tuen palkkioiden määriin luokissa 2 ja 3 (sekä erityisen raskas siirtymävaihe):

Kohdasta 4.1.

Vanhusneuvosto ei kannata palkkioiden laskemista, vaan esittää vähintään palkkioiden säilyttämistä nykyisellä tasolla. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle omaishoito on erittäin edullinen tapa huolehtia apua tarvitsevien henkilöiden yksilöllisistä tarpeista. On tärkeää, että omaishoidosta maksettavat palkkiot ovat riittäviä. Erityisesti hoidon tarpeen lisääntyessä ei ole juurikaan mahdollista käydä kokoaikatyössä, joten maksettavan palkkion suuruudella on varsinkin työikäisille suuri merkitys.

5. Mitä muuta haluaisitte sanoa:

Otsikko 3 Palvelutarpeen arviointi, s 5, ensimmäinen kappale

Vanhusneuvosto ei kannata seitsemän päivän aikarajan heikennystä. Soveltamisohjeella ei voida kaventaa sosiaalihuoltolain palvelutarpeen arvioinnin laissa säädettyä aikarajaa. Ohjeessa ei voida edellyttää seitsemän arkipäivän määräajan alkavan vasta kun hakemus on saapunut, vaan aika tulee laskea säännöksen sanamuodon mukaisesti asiakkaan, omaisen, läheisen tai laillisen edustajan yhteydenotosta.

Otsikko 3.2. Hoidettavan aikuisen palvelutarpeen arviointi, s 7
Vanhusneuvosto esittää, että ensimmäinen tekstikappale korjataan muotoon, kuten sivulla 6 lasten ja nuorten kohdalla: "Palvelutarpeen arvioinnissa voidaan käyttää tukena soveltuvia toimintakykymittareita ja arviointivälineitä, joilla voidaan varmistaa, että arvioinnissa huomioidaan riittävän laajasti erilaiset toimintakyvyn osa-alueet"

Lisäksi toteamme, että Vanhusneuvosto kannattaa Nurmijärven vanhusneuvoston 28.12.2024 laatiman lausunnon esityksiä.

Ystävällisin terveisin,

Katja Vuori, johtava asiantuntija/vammaisten palvelut
Minna Alanko, johtava asiantuntija/ikäihmisten kotona asumista tukevat palvelut katja.vuori@keusote.fi
minna.alanko@keusote.fi

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Katja Vuori/johtava asiantuntija, vammaisten palvelut

Minna Alanko/johtava asiantuntija, ikäihmisten kotona asumista tukevat palvelut 19.12.2024

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue | Suutarinkatu 2 | PL 46 | 05801

Hyvinkää etunimi.sukunimi@keusote.fi | kirjaamo.hva@keusote.fi |

keusote.fi